

# VARUSMIES RESERVILÄINEN VETERAANI



## Muistoja Parolasta ja maailmalta – sodasta 2000-luvulle

Panssarimajuri Oiva Horte asettui opettajavaimonsa Anna-Liisan, sekä allekirjoittaneen poikansa Markun kanssa asumaan sodan jälkeen Lehijärven rantaan, Nikkilän kartanon ullakkuhuoneistoon – ilman nykyajan mukavuuksia.

Elettiin ”vaaran vuosia”, valvontakomissio maassa, asekatkenta menossa, eikä tulevaisuus näyttänyt kovin turvatulta. Lapsuuden ympäristö tuntui kuitenkin rauhalliselta. Vasta myöhemmin olen oivaltanut tiettyjä silloisia tapahtumia ja mielialoja, sekä niitä vaikeuksia, mikä sotajermuilla oli, kun heidän piti yrittää sopeutua saavutetun rauhan ajan edellyttämiin elämisen muotoihin.

Mitä ilmeisimmin myös runsasta sodan ajan panssarikalustoa piti ”sopeuttaa” valitseviin oloihin, ja tämä työ tehtiin ilmeisesti pienessä sodan läpikäyneiden aseveljien piirissä. ”Nuuskijoita” vältettiin. Itse löysin kerran Nagan-pistoolin keittiön ylälaatikosta leikkisotaani. Se lensi pikaisesti Lehijärveen ja sain torut perääni.

Toinen muistoni liittyy kahden hengen Sturm-ajeluun Parola – Sattulassa. Isä Horte ohjaimissa, minä vaunun ”johtajana”. Noin 13-14 vuotta ennen ”virallista” psv-joukkueenjohtajakoulutustani Come-tilla.

Oiva Horte oli ”rymistellyt” Äänislinnassa (Petroskoi) koko PsD:n siellä oloajan ja kouluttanut panssarivaunumiehiä tuleviin koitoksiin (kun useat muut vuolivat puhdetöitä). Ehkä osin siksi, että hän oli yksi harvoista talvisodassa taistelleita panssariupseereista. Heitettiin käsittääkseni hätiköiden, kokemattomana, vajavaisella kalustolla panssariaselajin käyttöä tuntemattomien esimiesten johdettavaksi. Kyllä varmaan harmitti!

Opit sitten opeteltiin porukalla Äänislinnan aikana, hyökkäysvaihekin hyödyntäen, ”uusiksi” varsin

- MENESTYKSELLISESTI. Myös Oivasta tuli nelinkertainen Vapaudenristin Ritari – viimeisin (VR2) sodanjälkeisistä palveluksista Isämaalle.



**Sukua koolla isoäitini Hilda Roosin 75.-vuotispäivillä Parolassa 1950-luvun puolivälissä. Vasemmalta ylärivissä: Poliisineuvos Kosti Vasa, majuri Oiva Horte, rva Eeva Mikkola, rva Anna-Liisa Horte, evl Heikki Mikkola, serkkuni Eero Vasa (myöh. Rak.teollisuusliiton juristi). Alarivi vas.: Rva Aino Vasa, rva Elli Nissi, serkkuni Riitta Mikkola (myöh. puheterapeutti), isoäiti Hilda Roos, serkkuni Kimmo Mikkola (myöh. Markkinaoikeuden ylituomari), sekä allekirjoittanut Parolan Leijonapoikien partioasussa.**

Periaatteen miehenä hän totesi rauhan palattua: ”Olen käynyt kerran elämässäni ulkomailla – ja se riittää!”

Ja tämä ilmoitus piti! Järjestin Anna-Liisalle 50v-lahjaksi Tanskan matkan. Hän pääsi sekä Äänislinnaan, että Kööpenhaminaan.

Panssarin aseveljitys oli lujaa tekoa. Panssarimajuri Heikki Mikkola oli naimisissa Anna-Liisan nuorimman sisaren kanssa ja olimme näin myös läheisiä perhetuttuja. Tali – Ihantala ja muut muistot yhdistivät panssariveteraaneja. Kesämökkitontti järjestyi panssarikorjaamon veteraanin, kapteeni Sulo Alfred Sarjasen avustuksella Pälkäneeltä. He olivat loppuun asti perhetuttujamme jälkeläisineen, sekä läheisiä kesänaapureita.

Asuimme myöhemmin muutaman vuoden eversti Adolf Ehrnthoin ”yläkerrassa” Parolassa hänen toimiessaan PSR:n komentajana. Kuulin kun hän kerran ”nuh-teli” jalkansa telonutta Oivaa: ”Kuulkaas nyt Horte – ei me olla enää mitään hirveitä!” (= hirviä). Yhteistyö sujui.

Keskusrikospoliisin päällikkö Kosti Vasa oli myös naimisissa Anna-Liisan vanhimman sisaren kanssa ja perheineen läheisissä tekemisissä kanssamme. Kosti ryntäsi kerran meille, ilmoittaen porttivar-tiolle: ”Olen kersantti Jokinen ja minulla on kiireellistä asiaa majuri Hortelle”. Ja tuli perille. Ei kait toimisi enää? Hän istui yläkerrassa Ratakatu 2:ssa ja avusti Helsingin poliisikomentaja Gabrielssonina

tämän takavarikoidessa kommunistisen VALPO:n aseet Helsingin Tuomiokirkon kryptaan – varmuuden vuoksi. Oiva Horte oli tässä vaiheessa jossain Helsingin radanvarressa valmiusasemissa panssarivaunukomppaniassa kanssa.

Olot tasaantuivat ja Kosti Vasan johdolla kävimme seuraamassa Helsingin Olympialaisia samalla kun kesäpaikkamme alkoi hahmottua. Herkistyy, kun muistaa, että evl. evp. Oiva Horten käydessä viimeisen kerran kesämökillään, sattui PsvP:n maastoharjoitus läheisen Kyllöjoen maastoon Ilmoilan Selän tuntumaan. Kuului rakkaiden panssareiden toiminnan ääniä.

Oma työurani johti hieman useammin maailmalle. Oli ilo havaita poiketesani Kiinassa Beijingin lähetystössä, että sen tiloissa oli seinäkuvia sodan ajan panssariemme toiminnasta. Piipahdin myös pariin otteeseen itänaapurissa. Tatarstanin työsolmujen selvittyä pääsin henkilökohtaiselle turistikierrokselle Moskovan Kremliin. Hämmästytti, miten hyvin eri hallitsijoiden aarteet olivat vielä silloin tallella aarrekkamioissaan. Piha-alueelta jäi mieleen pari vaikuttavaa rekvisiittaa: Valtava (Napoleonin aikainen?) valetykki, sekä jättimäinen, valettu kirkon-/luostarin kello, joka ei ollut voinut soida koskaan.

Markku Horte  
Psvj joht m.1963, majuri,  
VTM, yrittäjäeläkeläinen